

Borba

Maribor, 20. aprila 1934

Leto II.

Posamezna številka Din 1.50 " Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—, za inozemstvo Din 10.— Uredništvo in uprava: Gregoričeva ul. 26 Telefon 29-70 " Poštni čekovni račun 15.546 " Izhaja vsak petek " Oglasi po tarifi

Štev. 16

Križanje dveh generacij

V novih parolah, ki bodo hrabrile narod v življenjskem boju, je možna trdna in nezlomljiva vera

Točno definirati duh našega časa, ni lahko. Morali bi razčleniti vse današnje življenje, ga urediti in mu natančno odrediti njegove smotre. Duh našega časa se očituje v raznih življenjskih oblikah in na raznih področjih človekovega udejstvovanja. Socialno, umetniško, prostetno, ekonomsko, religiozno in končno politično življensko udejstvovanje je usmerjeno k novim oblikam in načinom izražanja sil. Govorimo lahko o duhu našega časa z različnih gledišč. Nas zanima predvsem politični duh naše dobe.

Svetovna vojna, njene tegobe in rezultati, ter povojne življenske prilike so izzvale potrebo po novi usmeritvi človeštva. Prejšnjim življenjskim potrebam so se pridružile še nove in tako se je tudi sam ustvaril povsem nov odnos poedinca do življenja in sveta, do družbe in njene organizacije.

In ko povojna doba zahteva novih življenjskih oblik, načinov, poti in metod, ko ta povojna doba zahteva novih ljudi z novimi sposobnostmi, smo dan za dnem priče raznih političnih in še drugih paradoksov. Politiki in drugi javni delavci, preizkušeni v predvojni politični šoli in vajeni starih šablonskih navad ter metod, se postavljajo za voditelje tega novega časa.

In posledica? Čas gre svojo pot, jim kljubuje, a oni so nezmožni, da bi razumeli ta čas. Tako se ti ljudje iz stare dobe znajdejo povsem nemočni pred novo, njim popolnoma tujo situacijo. Ali oni se ne umaknejo. Krčevito se oklepajo svojih položajev.

Psihologija mase izza svetovne vojne se gradi sama dalje. Množice prav dobro vedo, da jih voditelji ne razumejo. Ona čuti, da sta tu dva sveta, dvoje naziranj in dvoje duševnosti. Nezadovoljstvo postaja vedno večje. Oni, ki so se borili za domovino se čutijo prevrane. Idejni in fizični borci za narod in državo so potisnjeni v stran. Vojne žrtve in vojne uspehe izkoriščajo poedinci.

Poedinci bogate in žive v neverjetnem razkošju, medtem ko številne družine bojevnikov stradajo.

Dualizem v pojmovanju sveta in življenja je jasen. Iz njega pa sledi tudi vsi drugi paradoksi. Samozvani politični poedinci delujejo proti težnjam mase. Prevzeti od svojih lastnih interesov, napačno in samovoljno tolmačijo težnje naroda. In je tako, da imamo na eni strani množico, navdano s povojno psihozo, ki grozi, da se vsak čas spremeni v razdirajočo reko. Imamo pa na drugi strani politični voditelje, ki prevzeti sebičnosti, duhovno oddaljeni od naših množic, stoje nemočni in osamljeni, nesposobni, da bi tok množice obrnili v pravično in zdravo smer. Teh politikov narod noče, ker jim ne veruje.

Dvoje smeri se vse močneje odraža od ostalih. Zastareli politiki mislijo, da so pozvani, da vladajo, a da pri tem ni potreba, da ustvarijo kaj novega. Narod pa zahteva pravice do življenja, dostojnega borcev za domovino. Razhod

je tu jasen. Narod zahteva voditelja. Zahteva ljudi, ki bodo umeli uresničiti njegove težnje in ki ga bodo umeli popeljati na nova pota. Glavno je pač, da se narod vodi vedno k novemu in boljšemu, ker samo tako si lahko tolmačimo padanje naroda iz enega, v povsem nasprotni ekstrem.

Stari politiki, ki so prišli do svojih položajev s pomočjo zakulisnih spletk, niso dorasli času v katerem živimo. Ta politična generacija mora prej ali slej doživeti poraz in to v toliki meri, da bo za vedno izginila s površja. Narod hoče novih ljudi, katerim bodo zaupane njegove ideje in katerim bo služil s fanatično udanostjo. Narod hoče novih parol, ki ga bodo hrabrile v življenjskih bojih, v katerih bo zanos in v katere bo možna trdna in nezlomljiva vera.

Jasno je, da med ta dva diametralno nasprotna si naziranja ne more priti do kompromisa. Nasprotno. Priti mora do usodnega srečanja, ako se pravočasno ne pojavi »deus ex machina«, ki bo rešil važne življenske probleme. Statika in dinamika se ne moreta izmiriti, ker je prva negacija druge. Medtem ko je prva zastoj, tpanje v krogu in temi, obnavljanje starega in smrt, je druga življenje, boj, progres, ustvarjanj novega in zmaga.

Ako na osnovi te kratke analize po-

vojnega življenja podamo sintezo, lahko rečemo, da predstavlja naša doba kopernikovo revolucijo napram preteklosti in da čas, v katerem živimo, predstavlja preokret duha in življenja. In kot nujnost sledi: potreba revizije naših naziranj, tako socialnih, političnih in kulturnih. Kriza politične zavesti, duha in kriza politično ekonomskega dojemanja družbe, ki je izšla iz dveh psihološko popolnoma različno orientiranih taborov, se je začela kristalizirati in očistiti. Nova politična orientacija, novo politično naziranje nacije, sveta in življenja zmaguje. Nesodobne, staroidejne, novemu življenju in njegovim potrebam nepristopne politike bo prisililo življenje in boj, da se umaknejo na vseh linijah in da prepuste svoja mesta mladim, sodobnim, evolutivnim in notranje dozorelim politikom, ki prihajajo iz nove šole.

Naše podeželje molči...

in čaka na zboljšanje gospodarskih in socialnih razmer

Mnogi so mnenja, da kmetijski del naroda nima in ne more imeti nikakega vpliva na politično in socialno življenje, da je kmet samo testo, ki se da mesiti po mili volji posameznikov. Tako menje je pogrešno in površno. Potrebno je, da se vživimo v sam življenjski proces in vidimo, da vsi podvigi kipe baš iz najsikritejših kotičkov ljudske, kmetijske duše. Postal nam bo jasno, da kmečki stan, čeprav skrito, najaktivnejše sodeluje pri ustvarjanju nečesa novega. Spoznali bomo, da je izvor življenjske moči naroda baš pri kmetu.

Naše podeželje je biološka zakladnica naroda. Ono neprestano ustvarja nove in sveže fizične in duhovne sile in s tem oživlja vse ostale dele naroda. Podeželje je velika zakladnica narodnega jezika, običajev, tradicije in pesmi. Pa ne samo to. Kmečki sloj je tudi zakladnica izvirne kulture naroda. Tak, ko smo ga tu navedli, pa je lahko samo, če živi v povoljnih socialnih in ekonomskih razmerah. Kakor hitro pričre propadati, gre isto pot tudi vsa veličina kulture. O tem nam pač najlepše priča zgodovina starega Egipta, Rima, Atike itd.

Današnje slabe socialne in ekonomske razmere našemu kmetu ubijajo življenjsko moč. S tem ni v nevarnosti samo naše gospodarstvo, v nevarnosti je tudi naš kulturni in nacionalni napredek.

Kmet dobro občuti vso pezo sedanje kritične dobe. Postal je malodušen. Ni mu pa vseeno. Naše podeželje molči. Ali je to morda samo tišina pred nevihto?

Politične stranke si niso med narodom mogle ustvariti zaupanja, ker se niso dovolj brigale, da bi kmetu zagotovile ekonomski napredek. V kolikor so se pa brigale, so bile te brige zvezane z velikim

In tako je postal kmet vsaj na videz apatičen napram vsemu. V njegovi duši pa se kopiči napetost. Kmet danes molči in čaka! Čaka, da pride nekdo, ki bo njegov pravi vodja in ki mu bo pokazal pravo pot k boljšemu in dobremu.

S strani poštene inteligence je bilo mnogo napora, da se kmetska dvigne ekonomsko in kulturno. Vidnih uspehov ni bilo. Zakaj ne?

Zato je potrebno, da prvenstveno naša inteligenca stopi v kontakt z redkimi ostanki naše poštene inteligence na deželi in da tako združena stopi pred narod z gotovim ekonomskim, socialnim in kulturnim programom in pokaže s prstom na vse ono, kar je gnilega in trilega.

Potlične težnje našega podeželja so: v našem smislu pošteno in pravo jugoslovanstvo, bratstvo, sloga, ljubezen in enakopravnost. Vse to proti razpaslemu laži-jugoslovanstvu, ki je samo sredstvo za doseg nepoštenih smotrov posameznikov. V prvih vrstah jugoslovanskega političnega življenja morajo biti prekaljeni Jugoslavoani, čiste moralne in nacionalne preteklosti. Potrebna je ureditev ekonomskih prilik na bazi socialne pravičnosti, napram sedanjemu sistemu, ko si posamezniki grabijo milijone, ko drugi umirajo lakote. Zviša se naj cene agrarnim produktom v sorazmerju s trudom kmetske, ki ga je imel s pridelovanjem, da ne bo šla vsa kmetova produkcija v brez cenje, na račun katerega si razni židovski prekupci polnijo žepe.

Jamstvo za izvrševanje teh teženj našega podeželja pa je lahko samo vpliv naroda na merodajne činitele. Ko bodo uresničene te težnje poleg mnogih navedenih potem bo šle možnost govoriti o kulturni in socialni organizaciji kmetske, v odgovarjajočem smislu sedanje dobe.

Ivan Gerželj

Ob času, ko se vse oživlja, ko prihaja pomlad, ko vse upa na boljše srečnejše čase, nas je zapustil naš Ivan. Bil je eden najboljših, najzvestejših, najtrdnjejših. Zapustil nas je naš Ivan, ki mu v življenju usoda ni bila nikdar mila. Navezan na svojo rodno grudo je radi svoje narodne zavesti moral zapustiti svoje starše in svoj dom. Ni hotel biti na svoji zemlji suženj, hotel je biti prost! Prišel je med nas, priključil se je vrstam brezkompromisnih nacionalnih borcev. Bil je zvest, marljiv član Sokola na Pobrežju. Prisegel je na prapor viteških čet Narodne Odbrane, kjer je bil zvest, trden in discipliniran član. Bil je mladenič, kakršnih danes narod potrebuje!

Odšel je od nas, pustil nas je tužne in potrte — a ne obupane. Mi se zavedamo, da bo padel še marsikateri naš steber, toda gradili bomo nove, sveže.

Dragi Ivan! Počivaj mirno v jugoslovanski grudi, ki si jo tako ljubil. Tvoj pogled, ki je bil vedno jasen in odkrit, je ugasnil, a Tvoj duh bo ostal med nami. Ti boš v duhu še vedno med nami, vedno z nami!

Dragi Ivan! Naš si bil in naš ostaneš! Tebi: »Naš zdravo!«

NAJLEPŠA ČEDNOST JE ZVESTOBA DOMOVINI IN ČASTNI BESI!

Nova jugoslovanska vlada

Demisija stare in sestava nove rekonstruirane vlade. Dosedanja vlada je demisionirala. Nj. Vel. kralj Aleksander je sprejel njen odstop in imenoval takoj novo vlado, in sicer:

Nikola Uzunović, ministrski predsednik.

Dr. Dragutin Kojić, minister n. r. in na rodni poslanec kot min. za kmetijstvo.

dr. Ilija Šumenković, minister n. r. in narodni poslanec kot minister prosvete;

Boža Maksimović, minister n. r. in na rodni poslanec, kot minister pravosodja.

Svetislav Milosavljević, ban vrbavske banovine, kot minister prometa;

dr. Grgur Andjelinović, minister n. r. in narodni poslanec kot minister za telesno vzgojo;

Juraj Demetrović, minister n. r. in narodni poslanec kot minister za trgovino in industrijo;

dr. Milorad Djordjević, minister n. r. kot minister financ;

dr. Stjepan Srkulj, minister n. r. kot minister za javne zgradbe;

Bogoljub Jevtić, minister n. r., kot zunanji minister;

Zika Lazić, minister n. r., kot notranji minister;

dr. Franjo Novak, senator, kot minister za socialno politiko in narodno zdravje.

Milan Milovanović, armijski general, kot minister vojske in mornarice.

Milan Urmansky, generalni ravnatelj gozdnega indust. podjetja »Šipac«, kot minister za gozdove in rudnike.

Iz vlade, v kateri ni nobenega ministra brez portfelja več, so izstopili: dr. Kramer, Pucelj, Karamahmedović, ing.

Radivojević, dr. Hanžek in general Stojanović. Na novo je stopil v vlado slovenski senator dr. Novak iz Ljubljane.

Zaradi zmanjšanja izdatkov so bila ukinjena vsa mesta ministrov brez portfelja.

„Mali in veliki“

Naravne sile so močnejše od umetno ustvarjenih...

Človek je lahko velik telesno ali duševno — kar pa ni njegova zasluga — ali pa po svojih socialno-koristno učinkovitih dejanjih. Danes pa imamo v mislih in časti bolj velikane in težine v gospodarskem ali materialnem pogledu. Dovolj smo že razpravljali in odmotavali, kako da so to dosegli, zato more biti končna sodba vsakega prav obratna in se da izraziti v par besedah: ta umetno zasnovana veličina je v pravem (etičnem) pogledu največja prevara. Še več: rop je.

Pojdimo torej mimo velikih in oglejmo si one male, ki živijo sami iz sebe in navidezno neznatno življenje, ki pa je po svojem velikem pomenu — vse. Ti ne povzročajo krika in vika, ampak tiho in vztrajno gospodarijo in »fabricirajo« v dobrem starem smislu, hočemo reči, da ne delajo iz čistega nagiba po pridobivanju, radi lova za rento ali zgolj iz bolesti po zaslužku in neugnane strasti po večanju kapitala. Ne — oni sledijo prirojeni in privzgojeni ljubezni do dela in njegovih plodov, ljubezni do dela kot takega in razumevanju njegovega prava. V tem delu je bogata tradicija.

Mogoče se je način dela spremenil in se v svojem poklicu (ročnem delu) stopnjeval, se izpopolnil, kakor je bilo tudi pri srednjeveških obrtnikih za časa celov, ki so nam zapustili bogato dedščino, veliko bogatejšo od naše dobe neugnane tehnike. Njih nesmrtna dela bodo mogla poznim rodovom pričati, kaj pričara roka v soglasju z dušo, kaj premore oni mali človek, ko ima za svoje udeleževanje dane pogoje. — Ta tvorec se je v delu sponjeval do nežne lepote in umetnosti in si je tudi znal urediti socialno življenje, da je bil svet dovolj bogat. A umakniti se je moral novi gospodarski obliki in kapitalizmu.

Mogoče se je torej spremenil postopek v delu in se stopnjevala njegova kakovost, a bistvo se ni premaknilo. Vedno je ostala delavnica druga domačija, patriarhalni obrat, ki živi v zdravih medsebojnih odnosih in odnosih do dela. Leto za letom, desetletja se vežbajo roke v enem in istem delu, na enem in istem kraju, z enimi in istimi delovnimi močmi. Vsi so prikovani na eno in isto mesto, enaki so z grudo in navezani nanjo liki kmet.

Prav zato pa ni v teh delavnicah, vzrastlih mogoče v tvornice, mesta za kapital. Naj se je ta obrat prelevil v podjetje ali delniško družbo, vendar nima še značaja mednarodnih delniških družb. Delničarji so otipljivi, z ondotnih tal,

najčisto iz iste rodbine, in »papir« se ne kupuje in prodaja na borzah, kjer se javlja samostojno pridobivanje in ponujajo blago (delnice) taki (borzni spekulanti), ki ga niso sami ustvarili ali ga mogoče niti ne poznajo. Ta kapital ostane »svetovno« nepoznan, dasi se mogoče tudi v teh obratih posluje s kreditom in najetjem denarja pri kaki banki; vedno ostane v starih mejah denarnega posojila, ki ne zareže gospodarskemu ustroju nobenih znatnih ran. Ta kapital se ne prevzame in prekomerno razbohota, ker je v skladu z resničnimi potrebami in razmerami. V upravnem ali nadzornem odboru — če je delniška družba — sede osebe s potrebno mero časti in čuta odgovornosti, socialne pravičnosti in zdrave razsodnosti.

Mogoče se je svoječasa manufaktura razvila v fabriko, iz zgolj ročnega je postalo tudi strojno delo, zunanost obrata je dobila bolj dostojno lice. A vendar je obrat še vendar bistveno isti in ne nosi še kapitalističnega značaja, ostal je stopnjevana delavnica. Nič ni v njem preveč, nič pretiranega in preuranjenega ali v nasprotju z dejansko potrebo, kakor je to slučaj v pristnih kapitalistično urejenih obratih.

V teh delavnicah je gospodarska trdnost, stalnost. Na odgovarjajoči soudeležbi delovnih rok gre razvoj brez vsakih sunkov in kriz. Sloveč na spretnem ročnem delu in tradiciji ne more obrat poljubno menjati svojega sedeža, se seliti po mili volji ali se predstaviti v me-

stu s pompoznimi uradniškimi prostori po vzorcu mogočnih kapitalistov. »Šef« obrata ali njegov mojster je njegov organski del in mora osati v delavnici, daleč od mesta med rjavo grudo. Na stenah njegove komaj opazne pisarne vise slike njegovih prednikov, očetov prvotne delavnice, družine, obrata, delavstva.

Ta mojster se je obrti sam učil in je obrat on sam; sam se v blagu temeljito spozna in ga ume izdelati kot umetnik. Pozna vsak kotiček svoje delavnice, vsakega delavca, ki ga lahko vsak čas pouči in more razumeti njegove težnje. Zanj ima vsako orodje, vsak del stroja svojo povestnico, svojo posebnost in ga zna igrati urediti. Najčisto si je izmislil del stroja sam, zato je tudi tukaj del njegove duše. Vse, kar je okrog njega, je iz njegovega sodelovanja. Zato gleda na svoje izdelke z vsem drugačnim interesom, z drugačnim čuvstvom kot moderni šef modernega podjetnika-kapitalista.

Te celice so nosilke ali ustvarjalke gospodarskega in ostalega življenja, ki se pojavijo kot posledice vsakokratnega gospodarskega razvoja ali njegovih potreb.

A kaj predstavljajo danes ti mali ljudje? Deca skrbi so, potisnjena ob steno med nebodiljhtreba in se morajo boriti za svoj upravičeni obstoj. Odveč so, prav kakor druge ustvarjajoče roke.

Naj iščejo krivca svoji gospodarski onemoglosti tam, kjer vsi ostali trpeči, naj zaženo pšico v ono leglo zla, ki ga mogoče kljub temu in še vedno zmotno čast.

Kapitalizem časti le samega sebe, veličine in težine, zato je moral poraziti tudi te male, katerih armada se je strašno pomnožila. Prav zato ponovimo, da se kapitalistom naglo polzi.

Napad na Sesslerja pred sodiščem

Vsi trije obtoženci oproščeni vsake krivde in kazni

Včeraj je bila pred tukajšnjim sodnikom poedincem okrajnega sodišča zaključena javna kazenska razprava proti Dragotinu V. Stanku H. in Dragi B., ki so bili obtoženi, prvi, da je v drubi neznanih štiril storilcev napadel v noči na 9. aprila iz kavarne »Astoria« domov se vračajočega brezposelnega zasebnega uradnika Edvarda Sesslerja, Stanko H. in Draga B. pa, da sta izdelala načrt in organizirala napad.

O napadu v kritični noči, so se širili po mestu različni komentariji. Policija je šla na delo, da bi izsledila storilce in je že naslednjega dne aretirala Drago B. ter jo izročila v zapore okrajnega sodišča, ker je izpočetka domnevala, da gre za težko telesno poškod-

Napadenega Sesslerja so namreč takoj po napadu prepeljali mariborski reševalci v bolnišnico, kjer je ležal več ko teden dni in kjer zdravniki niso mogli ugotoviti nobene težke telesne poškodbe. Imel je Sessler na glavi nekaj manjših prask in odrgnin prizadejanih s pestjo. Vse govorice o počenju Sesslerjevi lobanji in pretresenih možganih, so se izkazale kot pretirane in neresnične.

Za razpravo, ki je bila pred sodnikom poedincem mariborskega okrajnega sodišča 5. aprila prekinjena radi soocenja obtoženega Dragotina V. s Sesslerjem in se je nadaljevala ter zaključila včeraj, je bilo v mestu veliko zanimanje. Raz-

pravna dvorana je bila nabito polna poslušalcev. Pred sodiščem zaslišane številne priče niso izpovedale ničesar obtoženega za obtožence in ker ni bilo verjeti tudi trditvam napadenega Sesslerja, da je pri napadu spoznal obtoženega Dragotina V. je sodnik g. dr. Dev izrekel oprostilno sodbo za vse tri.

Skromne so zahteve naših železničarjev

Od vseh strani se poje hvala jugoslovanskim, zlasti pa slovenskim železničarjem, ki vrše svojo naporno službo tako vzorno. Ni še dolgo od tega, ko je neki hrvaški list naglasil med drugim, da je škoda, da ni v naši državi vsaj 5 milijonov Red in disciplina, to je bistvo našega rodu in ga je to bistvo tudi uspešno branilo pred germanskimi navali. Naša železna disciplina in želena volja ni popustila nikdar in nikjer. Naše železne discipline in naše železne volje za dobrobit naše lepe domovine ni mogel streči avstrijski duh, čeprav nas je pritiskal ob vsaki priliki močno k tlom. Zaveden slovenski železničar se ni nikdar strašil boja, pa če tudi mu je bilo usojeno, da bo omagal pod naporom. Jugoslovanski železničar vrši svojo službo vztrajno in se pri tem zaveda, da dela za vseobči blagor naroda. Železničar je gradil in gradi dalje in to njegovo delo mora biti upoštevano.

Truda in napora jugoslovanskega železničarja ne sme nikdo podcenjevati. Naši železničarji so zastavili vse sile in jih zastavljajo tudi danes povsod, čeprav pod težkimi in resnimi razmerami. In nekaj je, kar hudo boli naše nacionalne in zavedne železničarje. To je premalo ovaževanje njihove naporne službe in premala skrb za njihov gmotni položaj. Za svojo težko in odgovorno službo so danes slabo plačani. Njih prejemki so tako nizki, da morajo na primer železniški delavci, kakor je to naglasil v Narodni skupščini tudi narodni poslanec dr. Pivko, stradati. Kako naj živi ubogi železniški delavec, ki zasluži na mesec kvečjemu 300—700 Din. Delavstvo mora fizično propasti, ker se vrste tuberkuloznih med njimi vedno bolj množe. Hira družine naših železničarjev, hira naša naraščaj, up in nada naše bodočnosti. Zato kličejo naši železničarji: pomagajte nam iz našega bednega življenja!

Toda naši železničarji vkljub bednemu položaju še niso klonili. Oni opravljajo vestno svojo naporno službo. Skrajni čas pa je, da se jih reši bede, da se jim omogoči skromno življenje v razumevanju njihovih teženj, socialno in pravično. Ali moramo zahtevati od naših železničarjev, da naj lačni in v pomanjkanju opravljajo svojo službo. Naši železničarji se zavedajo, da ni mogoče storiti vsega čez noč. Oni so skromni in njihove zahteve niso pretirane.

IZREDNI OBČNI ZBOR SOKOLSKEGA DRUŠTVA MARIBOR MATICA.

Sokolsko društvo Maribor matica je ime lo v četrtek 12. t. m. svoj izredni občni zbor, ki ga je sklicalo v gornjo malo dvorano Narodnega doma. Zanimanje med članstvom za občni zbor je bilo tako veliko, da so se morali zborovalci radi prevelike udeležbe preseliti iz male v spodnjo veliko dvorano, ki je bila zasedena do zadnjega kotička. Izredni občni zbor je društvo v glavnem sklicalo radi tega, da sta društvena uprava in prednjaški zbor podala demisijo radi nesporazuma z župnim načelnikom. Nesoglasje med društveno upravo, prednjaškim zborom in med župnim načelnikom se je zadnja tri leta stopnjevalo od dne do dne in dalo upravnemu odboru in prednjaškemu zboru Sokola maticice povod za demisijo. Zborovalci so soglasno sprejeli predlog br. dr. Irgoliča naj prevzame društvene posle začasno komisar br. Ciril Hočvar. Predlog je bil poslan župni upavi in Savezu. Kakor pa smo zvedeli, je med tem časom odstopil župni načelnik in je pričakovati, da se bo povrnilo v naše najmočnejše in najstarejše matično sokolsko društvo na severni meji zopet vse ono, pravo sokolsko življenje.

Kričeča nasprotja

V delu in zaslužku je rešitev krize

V dobi, ko nas morita kriza in brezposelnost, se tudi najprostejši človek vprašuje, kje so vzroki, da smo zabredli tako globoko. In če se samo za trenutek ozremo okrog sebe in pogledamo današnjemu življenju in razmeram v ličje, vidimo, da bi tudi v dobi današnje vsesplošne krize bilo lahko marsikaj drugače. Malo več socialnega čuta, kakor tudi točno izpolnjevanje zakonov in odredb bi moglo preprečiti marsikatero zlo.

Oglejmo si bežno samo položaj našega obrtnega in trgovskega narasčaja. Vkljub temu, da zakon odločno prepoveduje več kakor osemurno zaposlenje mladoletnega oseboja, lahko na vsak korak opazimo, kako se ta določba krši. Znano je, da se zlasti pred večjimi prazniki zaposlujejo krojaški vajenci po 12 in celo 14 ur na dan. Pa tudi brivski vajenci ob sobotah in praznikih niso nič na boljšem. Prav tako se godi trgovskim vajencem, ki so zaposleni več kakor to predpisuje zakon. Samo večerni sprehod po Aleksandrovi cesti zadostuje, da se človek prepriča, kako se pomožno in tudi mladoletno oseboje zaposluje pozno v noč.

Na eni strani opazimo torej prekomerno izrabljanje pomožnega oseboja, ki ne daje niti časa, da bi se v odmoru okrepilo za nadaljnje delo, na drugi strani pa armado brezposelnih, ki bi radi prišli za kakršnokoli delo, samo, da si zaslužijo kosček kruha. To so tako kričeča nasprotja, ki zahtevajo nujne remedure. Če pridobitnik ne more izhajati z desetimi močmi, naj jih najame še pet. Koristni bo njim in sebi. Brezposelnega bo

rešil bede, sebi pa bo koristil na ta način, da bo omogočil nameščencu konsumiranje, dal mu bo možnost nakupa raznih dobrin, ki leže radi šibke kupne moči delavca in nameščenca pri pridobitniku brez haska. Čas bi že bil, da bi tudi pridobitni krogi uvideli, da ni eden vzrokov današnje krize samo nadprodukcija, marveč, da se je kriza tako globoko zagrizla v naše življenje radi tega, ker je kupna moč delavca in nameščenca tako padla, da si ne more ne eden ne drugi nabaviti niti najbolj potrebnih stvari in predmetov za vsakdanje življenje.

Dajte brezposelnim dela in primerne zaslužke, skrbite tudi vi, ki se nazivate pridobitnike, da se ustvari eksistenčni minimum in videli boste, da bo kriza kaj kmalu popustila. Trgovina in industrija bosta dobili novega impulza, kmet bo zopet lahko prodal svoje pridelke in tudi kulturni in moralni nivo brezposelnih množic se bo kaj kmalu dvignil. Rešeni bodo hudega boja za vsak danji kosček kruha, kajti, ko je človek lačen in ko ga lakota sili, se ne straši nobenih sredstev, da si pomaga, da se ohrani pri življenju. Takrat se bo tudi samo ob sebi povznila zavest, da smo vsi dolžni prispevati za kulturni razvoj svojega naroda. Vse črne misli se bodo izselile iz src in namesto »se bo naselilo v njih veselje do življenja. Zadovoljstvo bo zakraljevalo v dušah danes teptanih, ponižanih in razžaljenih in zdravi ter krepki bodo prišli vsi za intenzivno delo, za delo za razmah in napredek naše lepe in s krvjo osvobojene domovine Jugoslavije.

hoče Francijo, ki bi v marsičem spominjala na Mussolinijevo Italijo in Hitlerjevo Nemčijo.

Druge organizacije, ki koraka s patriotsko mladino ramo ob ramo, je organizacija ognjenih križev (croix de feu). Njen vodja je znani polkovnik de la Rocque, ki si je postavil svoj politični smoter: zediniti vse skupine desnice! Ta skupina je 6. februarja pokazala tako udarno moč, da jo smatra sedanja vlada g. Doumerguea za činitelja, preko katerega ne more v Franciji nobena vlada stvariti svojih posebnih političnih smotrov.

Tretja skupina, ki pa trenutno nima tiste udarne moči, je »francoska solidarnost«, skupina, ki jo je ustanovil znani industrijalec Coty, lastnik lista »Ami de Peuple«. Ta skupina šteje 85.000 udarnikov in 300.000 simpatizerjev. Po finančnem polomu Cotyja je ta skupina izgubila na privlačnosti, čeprav ni stala v ospredju desničarskih organizacij. Večjo važnost je pripisati skupini »francistov«, ki jih vodi mladi in energični Henry Coston. Ta skupna šteje nad 10.000 mladih intelektualcev, kmetov, delavcev, uradnikov itd. Odlikuje jo brezkompromisna borbenost in predvsem antisemitska tendenca. Henry Coston stoji na stališču, da židje, črnici, anamiti, malajci itd. morejo biti francoski državljani, ne pa polnovredni meščani. Ta monopol da imajo edino rasno čistokrvni Galci arijskega plemena. Costonova grupa se hoče sporazumeti s Hitlerjevo Nemčijo, ki jo je imel Coston pred kratkim v Berlinu priliko občudovati na vseh poljih narodno-socialističnega ustvarjanja. Zaenkrat je položaj v Franciji pač tak, da se nacionalistične organizacije bore ločeno za en velik cilj: odstranitev jalovega parlamentarizma in koruptne demokracije. Prej ali slej bodo morale korakati pod enotnim vodstvom.

BRATJE! Ne pozabite, da kapitalist ne more biti nacionalist, ker mu je kapital več ko narod!

Maribor

RAZBITE TABLE!

Pred nekaj dnevi je nekdo izlil svojo jezo nad advokatom dr. Komavliem in dr. Reismanom na ta način, da je razbil njih napisne table. V očeh vsakega pametnega človeka je to pobalinstvo. V očeh naših marksistov pa je to čin nacionalisov in se jim je zdelo potrebno o tem napisati pol strani dolg članek. Dali so si s tem zelo slabo spričevalo. Mi jih razumemo, da nimajo v svojih listih kaj pametnega poročati, da pa so na duhu tako revni, pa nismo mislili. Naj se gospodje markisti le pomirijo. Nacionalisti imamo dovolj drugega važnejšega dela, kakor pa razbijanje napisov. Mi razbijemo raje idejo antidržavne mentalitete marksistov in rušimo njih vrste, kjerkoli moremo, ne razbijamo pa napisov. Vemo prav dobro, da mora imeti vsaka trgovina napise in seveda tudi advokati. Dobro bi pa bilo, če bi gospodje sodrugi pri svojih sodrugih advokatih povprašali, če ni mogoče kdo vendarle nekoliko upravičen stresati nad njimi svoje jeze, ker je bil morebiti račun le previsok... V Mariboru morajo biti po mnenju otročjih marksistov vsega krivi vedno le presneti nacionalisti, pa še ta smola, da jih je vsak dan več! Pri Achtigu so marksisti tekli, kdo jih je napodil drug kakor nacionalisti! Sodrug Eržen je zgubil pašč, kdo je kriv? Seveda zopet nacionalisti. Nazaj ga je dobil, ker so nacionalisti poštenji!... G. Sessler je bil napaden in lahko poškodovan. Kdo drugi, kakor nacionalisti so krivi, ti so ga napadli. Pa imajo naši ljubi marksisti z nekoliko dezertirji Orjune na čelu to smolo, da pred sodiščem ne morejo tega dokazati. Res žalostno je, za tako »močne marksiste«, ki so pa najbrže že zelo majhni, saj jih spravijo v Gambinovo dvorano, kamor je ob mizah mogoče

spraviti oziroma natlačiti največ 400 ljudi. Poročali pa so o tisoč glavi množici... Da, gospodje sodrugi, nervozni ste in za to boleznijo vam bodo kmalu zvonili...

USTANOVITEV VZGOJNE POSVETOVALNICE DRUŠTVA »SOLA IN DOM«

Društvo »Sola in dom« je ustanovilo po vzoru sličnih institucij svojo vzgojno posvetovalnico. Namen te posvetovalnice je, pomagati staršem takih otrok, ki jih označujejo mladinslovcji kot težko vzgojiljive. Zgodi se večkrat, da otrok brez razumljivega povoda izpremeni svoj, do tedaj normalen, postane trmast in kljubovalen ter prične morebiti uhajati na ulico. Pri drugem, dotlej živahnem otroku, prične opazati starši znake nesamostojnosti, apatičnosti in malodušnosti, kar se zlasti prikazuje v popuščanju pri šolskem delu. Vsi taki negativni pojavi utegnejo spraviti skrbečega očeta in mater v duševno razpoloženje, in je včasih zelo slično obupju, zakaj le prevečkrat morajo ugotoviti, da ostajajo njihovi vzgojni ukrepi brez vsakega učinka. Otrok je vržen radi staršem nejasnih vzrokov iz ravnovesja in vsi njihovi naporji, da bi ga spravili v normalen tir, so brezuspešni. Ker si ne vedo pomagati drugače, posežejo vmes s tako zvanimi direktnimi vzgojnimi sredstvi, z grajanji, telesnim kaznovanjem itd. S takimi sredstvi uveljavljajo svojo telesno in duševno nadmoč nad otrokom ter s tem samo poglobljajo njegovo negativno usmerjenost. Mnogim starišem primanjkuje psihološkega vpogleda v globalne sile, ki povzročajo pojave težke vzgojiljivosti, zato le redko zadenejo pravi način ravnanja z otrokom. Bilo bi tudi nemogoče zahtevati, da bi sleherni oče oziroma mati, proučeval psihologijo otroka na znanstveni osnovi. To nalogo vrše v pomoč starišem posebne ustanove, — vzgojne posvetovalnice. Po zaslugi društva »Sola in dom« je bila te dni otvorjena posvetovalnica tudi v Mariboru, ki bo vršila vsa posvetovanja brezplačno. Prijave sprejema vsak do poldne med šolskimi odmori g. mešč. učitelj Franc Martinc — deška mešč. šola, Krekova ulica št. 1.

IZ OBČINSKE KOLONIJE V MAGDALENSKEM PREDMESTJU.

Mestno načelstvo nam je poslalo naslednji dopis, ki ga radovolje objavljamo v pojasnilo k naši tozadevni notici: Z ozirom na članek »Iz občinske kolonije v magdalenskem predmestju«, ki je bil priobčen v št. 14 Vašega cenj. lista z dne 6. aprila t. l. se vljudno vabite, da priobčite tudi sledeča pojasnila, ki so neobhodno potrebna za potrebno pravilno presojo zadeve: V prvem proračunu za zgradbo kolonije, oziroma prvotnih načrtih ni bila predvidena na čelni strani hišice nobena železna ograja. Nasadila se je živa meja iz gabrovja, ker je bilo to najcenejše in za takratne denarne prilike še zmojljivo ter so znašali tozadevni stroški Din 10.844.75. Inicijativa za novo železno ograjo ob cesti je prišla od stanovalcev v koloniji samih. Mestna občina je, da stvar pospeši in poceni, prevzela izdelavo načrtov za železno ograjo ter je izberala tudi pismene pristanke prizadetih posestnikov. Branilo se je le 5 posestnikov. Seveda morajo stroške za ograjo trpeti posestniki, ne pa mestna občina mariborska. Sedanj »najemniki« hišic v koloniji so le formalno najemniki, dejansko pa posestniki ter bodo tudi pravno postali posestniki, čim izpolnijo vse pogoje, ki so jih prostovoljno prevzeli, da preidejo hišice v njihovo last. Zato jih mestna občina ne more v tem oziru smatrati za najemnike, marveč le za posestnike. Uvideli posestniki hišic so sami ugotovili, da je ograja potrebna, da se zavarujejo vrtovi pred hišicami pred poškodbami ter so sami predlagali, da se izvrši ograja po enotnem načrtu na njihov račun. Dobavo in montažo ograje si preskrbe zainteresirani sami. Isto velja za okrasitev vrtov. Vrtovov ne more občina, oziroma Olepševalno društvo okrasiti na svoje stroške, kakor ni okrasila na svoje stroške vrtovov drugih hišnih posestnikov. Celotni stroški za ko-

Mlada Francija

Za močno, avtoritativno ter zdravo, korporativno državo — Ločeno še korakajo, a skupno udrihajo po črvih Francije

Francoska mladina, ki je deloma praznila tudi najhujše na Marni, v Vogezih, v Flandriji in v Ardenah, je sedaj na prelomnici svojega političnega udejstvovanja. Politično življenje v Franciji je postalo arteriosklerotično, stranke nimajo več privlačnih gesel, kajti po svojem bistvu so in ostanejo za mladega Francoza nič več in nič manj kot navadna intelektualna združenja starcev, zaljubljenih v svoje prvaško poslanstvo. Proti tem ljudem, ki se že več desetletij menjajo ob vsaki politični krizi na ministrskih listah, se zbira francoska mladina v mogočne talange.

Tretja republika je takorekoč v izdihljajih, saj priznavajo celo Doumergue in njegovi sotrudniki potrebo korenite reorganizacije francoske ustave. Setev, ki jo je sejal Leon Gambetta, je šla šele po svetovni vojni v klasje. Izza dobe po l. 1871., ko so polagali Thiers, Favre, Ferrö, Waldeck-Rousseau in drugi temelje proustičarske, demagoške Franciji, pa vse do izbruha svetovne vojne, je bilo notranje-politično življenje Francije ena sama velika idila. Rentijerstvo je cvetelo, Francija je sledove svojega poraza l. 1870-71 po izplačilu bojih pet milijard frankov prav hitro zabrisala. Njeno blagostanje je raslo in nikogar ni zanimalo, o čem pravzaprav diskutira poslanska zbornica in senat. Gospodarsko življenje ni poznalo današnjih perturbacij, zadostovalo je torej popolnoma, če volilni možje niso navijali po nepotrebnem davčnega višjaka in če je država točno izpolnjevala svoje obveznosti. V takem položaju je bila državna administracija prava idila. Ta položaj pa je za Francijo kakor za vso ostalo Evropo prav korenito spremenila

svetovna vojna. Tisti, ki so po vseh v vojno zapletenih državah zanetili požar oziroma tisti, ki ga niso hoteli ali znali pravočasno preprečiti, morda sami niso vedeli, da je heroična žrtev mlade generacije v strelskih jarkih zahtevala nujno tudi to, da se zakrknjenim in starikavim apostolom preživelih političnih ideologij iztrga iz rok krmilo države. Mlada generacija Francije stoji na stališču, da ima pravico odločati o zunanji politiki države le tista generacija, ki je pripravljena za dosego postavljenih smotrov iti tudi v strelske järke, česar pa o možeh, ki zaradi starosti stoje z eno nogo že v grobu, ni mogoče reči.

Poglejmo sedaj to mlado Francijo, ki se hoče uveljaviti v vsej državi ter uresničiti svoj program kot logičen zaključek bojev proti parlamentarizmu, demokraciji in sedanjemu monopol-kapitalizmu. Tu je na primer »jeunesse patriotes«, patriotska mladina, ki šteje samo v Parizu 8000 visokošolcev. To zvezo vodi znani nacionalist Taittinger (beri Tetanže). Nastala je l. 1925, ko so marksisti v svoji predrznosti prenesli ostanke Jeana Jaurresa v Panteon. Ta patriotska mladina ima svoje udarne čete, čijih naloga obstoja v tem, preprečevati komunistična in socialistična zborovanja. Patriotska mladina je skupno s kombatanji (bojevniki) sprejela 6. februarja l. l. na Trgu Edinosti v Parizu svoj ognjeni krst, saj je izgubila več svojih ljudi, ki so padli na asfaltu v bojih proti koruptni, frama-sonski demokraciji. Tej organizaciji je pristopil celo Clemenceau, ki je poslal upravi zveze pismo, v katerem pravi: »Mladost je vpražanje temperamenta, ne pa let starosti«. »Jeunesse patriotes«

lonijo so znašali 10 in pol milijona dinarjev. Umljivo je, da znašajo celotna odplačila več, kakor pa znaša investira-na vsota, ker se mora slednja tudi obrestovati in ne samo amortizirati. Mestni načelnik: **Dr. Lipold, I. r.**

OBČNI ZBOR IN KONGRES VINAR-SKEGA DRUŠTVA V MARIBORU.

Dne 26. in 27. maja t. l. bo imelo Vinarsko društvo Dravske banovine v Mariboru svoj VIII. redni leni občni zbor, združen s VI. vinarskim kongresom. Po zaključku kongresa bodo izleti v Pekre, Slov. Bistrico in Konjice. Za polovično vožnjo je zaproseno.

ČUJTE IN STRMITE!

V »Mariborski tekstilni tovarni« so v ne- kem oddelku izumili nov »racionalni« na- čin, kako povečati kvantitativno proiz- vodnjo blaga. Že teden dni morajo nam- reč delavci in delavke delati hkratu na 6 oz. 8 strojih. Hočejo torej ustvariti človeški stroj, ki bi nadkriljeval želez- ne. Pri tem pa se je znižalo ubogim, že itak slabo plačanim trpinom mezde za 2 oz. 4 par pri potki (šus) v bojazni, da ne bi na teh strojih preveč zaslužili. Kako nečloveški je ta način racionalnosti pa priča primer, ko se je delavka, ki je po- skušala delati na 8 strojih po eni uri de- la zgrudila v nezavest. — Razumljivo je, da vlada med delavstvom radi tega ve- liko razburjenje in se je bati, da ne bodo ti trpini segli po skrajnih sredstvih.

Ptuj

BLAŽ AGITIRA.

Voditelj »rdečih«, dober gospod Blaž, je začel zadnje čase tekati okoli, da bi na- šel še kje kako ovčico, ki je burja še ni odnesla, v rdečim nasprotni, nacionalni tabor. Hotel je, da jih še poslednjikrat ohrabri pred zadnjo nevihto, ki bo od- nesla vse rdečkarje s površine in jih pah- nila v globoko brezno, od koder se ne bodo nikoli več vrnili. Tako je prišel tu- di v Ptuj, baje v železniško delavnico, kjer je nekdanj imel 80% svojih hlapcev, danes jih pa ni niti 10. Pa je revež pu- hal na vse načine in mahal na vse stra- ni, dokler ni zvalil v bližnjo gostilno komaj 4 ljudi, ki se še ne zavedajo, da imajo v ptujski železniški delavnici me- sto samo oni, ki mislijo jugoslovensko in ki ne računajo več na Marksovo vstaje- nje. In tem štirim je govoril Blaž. Pra- vijo, da je kar impozantno govoril, kako bodo rdeči odrešili »Podporno društvo žel. uslužbencev« v Mariboru in še mar- sikaj drugega. Blaž, kot vrhovni koman- dant je zahteval tudi report ptujske rde- če podružnice. Funkcionarji pa so mu jokaje reportirali, da so ptujsko podru- žnico požrli nacionalisti. Ko je Blaž to slišal, ga je pograbila jeza, dal je vsem strogi pritvor in to do prve burje nacio- nalistov. Potem bo pa itak vse vrag vzal, je dejal. In se je odpeljal nazaj v svoj ljubljanski dvorec. Ja, Blaž! V Ptuj si skrahiral, čeprav si imel nekoč v ptu- jski železniški delavnici zveste rekrute. Pa to je bilo nekoč . . . ! Torej Blaž, če tudi drugje nimaš več sreče, potem je bolje, da se držiš pesmice: »Mar bi bil čevljičke doli djal, pa bi bil pri mami- ci zaspal . . .«

SREČANJE NA CESTI.

Grem po cesti in srečam gospoda z nje- govo boljšo polovico. Ker ga poznam, ga pozdravim: »Dober večer, klanjam se gospa!« Pa mi odzdravi: »Guten Abend Herr, guten Abend!« Za kome- tar samo to, da je ta gospod . . . ki računa na skorajšnje napre- dovanje v službi . . .

Celje

USPELO DELAVSKO ZBOROVANJE.

Preteklo soboto, 14. t. m. je priredila podružnica NSZ v Celju v gostilni »Skalna klet« v Zavodni sestanek svo- jega članstva, ki se je pretvoril v obče delavsko zborovanje. Sestanku je pred- sedoval tov. J a n e ž i č, ki je uvodo- ma pozdravil vse navzoče, prav posebno pa še predsednika mariborske podružni- ce NSZ tov. Toneta B a j t a. Že v tem kratkem času svojega obstoja je podru- žnica pokazala svojo živlensko priprav- lenost, kar je bilo najlepše razvidno iz

poročila tajnika tov. W l t a v s k e g a. Članstvo je ostro nastopilo proti ne- sramnim klevetam, ki se jih iznaša proti enemu najzaslužnejših članov organiza- cije. Ogorčenje je izžvenelo v energično zahtevo, da se temu članu da čimprej popolno zaščeno, pa če tudi potom sodišča. Burno pozdravljen je nato spre- govoril tov. Tone B a j t. V dolgotraj- nem in ognjevitom govoru je navzočim orisal kritično stanje našega delavstva, ki trpi večinoma samo radi nekaterih pritepenih čifutov in naših socialdemo- kratov, ki te izkoriščevalce podpirajo. Podal pa je tudi jasne smernice, pa ka- terih bo moralo hoditi delavstvo, da bo doseglo popolno zmago. Za svoja izva- janja je žel burno priznanje. — Pri raz- noterostih je delavstvo sprejelo nekatere točke, ki se jih bo skušalo realizirati. — Mladi podružnici kliče: le tako na- prej po tej poti če hočemo, da s skupnimi silami dosežemo pravice, ki nam pripa- dajo!

KJE SI, INSPEKCIJA DELA?

Tudi pri nas v Celju bi bila potrebna per- lustracija zaposlenih inozemcev. So pri- meri, ko so kot menadomestljivi »stro- kovnjaki« nameščeni šoferji, pisarniške moči itd. Zadnji čas bi že bil, da bi se te ljudi spravilo čez meje in zaposlilo domače brezposelne.

Velenje

VELIKI SHOD NACIONALNEGA DE- LAVSTVA.

Preteklo nedeljo se e vršil pri nas shod, katerega je sklicala Narodno strokovna zveza. Bil je prava manifestacija rudar- jev. Dvorana v Rudarskem domu je bila zasedena do zadnjega kotička. Shodu je predsedoval tov. K o v a č Zdravko, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, prav posebno pa še predsednika mariborske podružnice NSZ tov. Toneta B a j t a. Iz- razil je veliko veselje nad tako številno udeležbo, ki je najboljši dokaz, da tudi velenjski rudarji vedo, da je njih mesto edino v nacionalni strokovni organizaci- ji. Za njim je povzel besedo tov. Tone Bajt, ki je razvil navzočim program NSZ posebno z ozirom na sedanjí težki polo- žaj rudarjev. Zborovalci so ga nagradi- li z burnim ploskanjem, ker so bile nje- gove besede govorjene res iskreno in iz duše. Po njegovem govoru so si rudarji izvolili pripravljalni odbor s tov. Kova- čem Zdravkom na čelu, kojega oseba je najboljše jamstvo, da bo Velenje postalo krepka postojanka nacionalne delavske misli. Navzoči pa so tudi sklenili, da kompaktno pristopijo vsi k NSZ.

Hrastnik

Podružnica NSZ je priredila v nede- ljo, dne 15. t. m. javen shod na vrtu go- stilne Logar. Ob napovedani uri je bil vrt poln rudarjev in njihovih žen. Iz obrazov si lahko videl veliko bedo, ki vlada med njimi.

Predsednik podružnice je otvoril zbo- rovanje in predal besedo delegatu cen- trale iz Ljubljane tov. dr. A l u j e v i- č u, ki je v svojem temperamentnem govoru pokazal na velike krivice, ki se gode delovnemu ljudstvu, posebno pa rudarjem. Ostro je zavrnil filozofiranje marksistov, ki so z večnim besediče- njem brez resnega dela privedli delav- stvo na rob propada. Dokazal je delav- stvu da internacoola ni faktor, ki bi re- šil naše delavstvo in da se mora delav- stvo nasloniti na pozitivno nacionalno jugoslovansko misel, ker le na ta način bo doseglo v lastni državi svoje pra- vice.

Za njim je povzel besedo delegat iz Maribora tov. V o j s k a, ki je v svo- jem govoru posebno poudarjal položaj delavstva, ki se je leta in leta oklepalo rdečega prapora, pa pod njim ni našlo re- šitve samo radi tega, ker voditelji mar- ksizma niso zastopali interesov delav- stva, ampak so gledali samo na se in svojo najožjo okolico, med tem, ko so dopustili, da je edelavstvo propadalo. Dokazal je, da so v več slučajih tudi njihovi voditelji v Belgiji in Nemčiji da- li ljudstvu takrat, kadar je zahtevalo javno kruha, svinec . . . Zaključil je svoj govor s pozivom na delavstvo, naj se

oklene jugoslovanskega prapora in kora- ka pod njim h končnemu cilju, ki bo prinesel delavstvu v naši državi pravi- čen zaslužek in ga rešil bede.

Nato je povzel besedo predsednik po- družnice NSZ iz Trbovelj tov. Š t r u c, ki je delavstvu pojasnil, da delegacija rudarjev ni dosegla uspeha samo zato, ker je med rudarji nesloga, ki se kaže celo takrat, kadar gre samo za materi- jalne pridobitve. Dokazal je, da so baš marksisti oni, ki tudi ob takih prilikah hočejo uganjati svojo politiko in govore vedno le o rdeči barvi, mesto da bi res- no pomagali delavstvu do kruha.

Delavstvo je govore vseh treh govor- nikov sprejelo z odobravanjem na zna- nje. Marksisti so poslali na shod nekaj neresnih in alkoholiziranih »sodrugov«, ki so pokazali, da niso preveč discipli- nirani in strokovno zavedni. Bili pa so med njimi tudi delavci, ki so ostro za- vračali nastop svojih sodrugov, ki se niso znali obnašati dostojno.

K besedi se je prijavil tudi vodja marksistov steklarne g. K ö l l n e r, ki pa vsled nemira med lastnimi sodrugi ni mogel govoriti, vsled česar je pred- sednik zaključil javen shod.

Člani NSZ so imeli nato zaupni sestanek v gostilniških prostorih g. Roša, kjer je tov. Vojska članstvu dal smer- nice za nadaljno delovanje.

V Hrastniku se je ponovno pokazalo, da se marksistične trdnjave rušijo.

Guštani

DOBER NAUK.

Trenutni neuspehi so prav gotovo bodril- ni za tistega, ki ne kloni glave. V naših strokovnih vrstah se je pri zadnjih volit- vah uveljavil pregovor: kjer se prepira- ta dva, tretji dobiček ima. Pokazalo pa se je tudi, da naše članstvo vse premalo upošteva zlati nauk: »Posameznik nič, celota vse!« Zaradi osebnih prepri- pov v lastnih vrstah in zaradi ne- discipliniranosti nekega poedinca, smo morali zabeležiti pri nedeljskih volitvah obrtnih zaupnikov sicer malenkostni po- rast nasprotnih glasov. Nazadovanje od 61 na 56 sicer ni veliko. Lahko pa bi bili zmagali, če bi nekateri člani znali ceniti vrednost bratske sloge in ne bi bili za- nesli sporov v širšo javnost s pisano in govorjeno besedo. Grdo je in ni moža- to, če kdo iz osebne ambicije zapostav- lja svojega sodruga samo zato, ker uživa zaupanje članstva, še grše in nevred- no moža pa je, če se radi spora s samo enim članom maščuje nad vso organizaci- cijo, nad vsemi zvestimi in dobrimi čla- ni. Zavedati se moramo, da smo blizu meje. Zato je tudi za našo narodno stvar škodljivo in naravnost izdajalsko, če so gotovi gospodje iz krščansko-socialne- ga tabora pomagali razbijati vrste narod- nih delavcev. Če je bila večina mojstrov na strani rdečih, se ne čudimo. Tem bolj se čudimo delavstvu, ki je volilo rdeče, ko je na lastni koži občutilo kako so rde- či branili in se zavzemali za pravice de- lavstva. Toda vključ pritisku od strani nekaterih mlačnih mojstrov in zgagarjev, so člani ostali zvesti modri barvi. Pre- pričano pa je lahko delavstvo, da bo Na- rodna strokovna zveza z enim samim svojim zaupnikom uspešneje branila in- terese delavstva, kakor maksistična s svojimi štirimi. Narodno delavstvo ima v njega zaupanje, ker je Malgajev, ki se ni izneveril svoji materi in se ne bi nik- dar izneveril delavstvu in bo znal vselej in povsod braniti in zastopati socialne in nacionalne težnje guštanijskega delav- stva. In če pišejo danes rdeči o neki si- jajni zmagi, je to le grmenje, ki pa bo kmalu utihnilo.

Gosposka ulica 13

Kulturne beležke

Pod tem naslovom bomo odslej poročali o vseh važnejših kulturnih prireditvah našega mesta in objavljali ocene nam poslanih pu- blikacij.

NARODNO GLEDALIŠČE.

Repertoar:

Sobota, 21. aprila ob 20. uri: »Hokuspokus« Red. C. Znižane cene.
Nedelja, 22. aprila ob 15. uri: »Jurček«. Glo- boko znižane cene.
Ob 20. uri: »XYZ« — Uprizori Dramski studio ZKD.

PREMIJERA »HOKUSPOKUS« V GLEDALI- ŠČU.

Mesto Golouhove satire »Od zore do mra- ka«, ki jo je gledališče za letoš odpovaldo, je gledališki ansambel v enem dobrem tednu postavil na oder Curt Götzovo delo »Hokus- pokus«. Vsak čas, tako tudi naš, igra to, kar je v njegovi mentaliteti in okolju. Če misli, da obstoja življenje iz dobrin misli in iz sla- bih naredb, igra prav, — pa če tudi mora ignorirati umetnost, — dobre misli proti sla- bim naredbam. Tako tudi tu. Delo, čigar kov smo že videli pri Chumbergu in drugih bolj ali manj dobrih ustvarjalcih gledaliških ho- kuspokusov, bi bil boljši motiv za kak Al- bersov film, kakor pa za naše gledališče. Stvar sama ne bi škodovala, če bi prišla na vrsto po boljših komadih, ob katerih bise publika po težkih stvareh oddahnila in se mehanično prepustila plehki igri. Čudno se mi zdi, da je prevajalec opustil konec, času ne bi škodoval, stvar pa bi dosegla večjo kompaktnost in satiro. Do znanega uspeha je največ pripomogla trojica igralcev gg. Skr- binšek (predsednik), Furijan (drž. pravnik) in J. Kovič (branilec), ki so postavili najbolj- še like večera. Pledoyer g. Furijana je bil doro izdelan, prepričevalen in likovno mo- čen, dočim obramba, ki je imela lažje delo, ni dosegla istega uspeha. Gdč. Kraljeva je pokazala lep uspeh. Njena igra v tretjem de- janju pa kaže, da ji slične vloge ne leže več in da se že bolj nagiba k karakterni igralki. Dobro je uspel tudi g. Nakrst kot Peer Bille in g. Blaž kot sodni sluga. Ostali so uspešno sodelovali. Inscenacija je bila posrečena in učinkovita, publika pa zadovoljna. — c.

PREDAVANJE DRAMSKEGA STUDIA ZKD. V sredo je predaval pod okriljem Dramskega studia ZKD v dvorani Ljudske univerze re- žiser ljublj. Nar. gledališča g. prof. Šest Osip. V predavanju »Gledališče v svojem postan- ku in razvoju do danes« je na prav origina- len, zanimiv način povedel poslušalce od pr- vih gledališč Grkov in Rimljanov, preko sta- rega in srednjega veka do gledališč polpre- tekle dobe in sedanjosti. Ob koncu uspelega predavanja se je dotaknil na kratko tudi od- nosa gledališča do filma in radia. Za svoja izvajanja je žel od številnih poslušalcev odo- bravanje.

AKADEMIJA ZMI

naj bi pokazala občinstvu vso delavnost dru- štva na kulturnih poljih njegovega življa. Žal, da smo videli tu le naslov, pod katerim je sodeloval ves koncertni aparat Maribora. Poedinci so popolnoma uspešni. Kot pevca gdč. Vedralova in g. Neralič, na harfi pa g. Lukež, ki je dosegel eno najboljših točk več- čera. V dramski točki so nastopili igralci biv- šega razpuščenega »Ljudskega odra« v Pe- trovičevi trojejanji »Mrak«. Od igralcev, ki že nad 15 let nastopajo po mariborskih odrih, se je pričakovalo več. Videla se je predvsem rutina, ki ji je manjkalo notranje igre. Opa- zila se je tudi prevelika teatralika in neob- vladanje jezika. Obisk je bil minimalen. — c.

»CERKVENA MIŠ« NA ODRU SOKOLA I. Preteklo soboto je uprizoril dramski odsek Sokola Maribor I v kadetnici veseloigro »Cer- kvena miš«. Igralci, med katerimi je večina novincev, so podali za amaterske odre koč- livo igro zadovoljivo in želi zaslužno pri- znanje. Obisk je bil odlični. — Bid.

IZŠLA JE 1. ŠTEVILKA »TRIGLAVANSKIH LISTOV«.

ki jih izdaja starešinstvo akad. društva »Tri- glav«. Številka vsebuje zanimivo korespon- denco med Levcem in Strekljem, nadalje članke dr. Strmška, dr. Rakeža in dr. Dolar- ja. Številka je zanimiva in kaže precej gra- diva za zgodovino življenjskega gibanja na- še akademske mladine.

»XYZ«. uspešno Klabundovo komedijo ponovi na sološ- no željo občinstva Dramski studio ZKD, in sicer v nedeljo 22. t. m. ob 20. uri v Narod- nem gledališču. V glavni ženski vlogi nastopi mariborski publiki že znana gledališka de- butantka gdč. Branka Rasbergerjeva. V osta- lih vlogah nastopijo gg. Starec Tone, Franjo in Bajt Drago. — Na uprizoritev opozarjamo vse one, ki si te igre še niso ogledali!

»VDOVO ROŠLINKO«

uprizori v nedeljo 22. t. m. ob 18. uri popoi- dne prop. odsek Narodne odbrane-Studenti v dvorani g. Renčelja na Pobrežju. Vabljeni!